

NÉMETH ISTVÁN

Luther-kronológia

■ **1483. november 10.**
Luther Márton születése

■ **1500-tól**
növekszik a búcsúcédulák kereskedelme. A késő középkor óta egyre több hívő fizet az egyháznak, hogy halála után lerövidüljön a tisztítótűzben eltöltendő büntetési ideje. A beszedett pénzeket reprezentatív templomok építésére fordítják

■ **1505**
apja akarata ellenére Luther megszakítja jogi tanulmányait, és belép az erfurti Ágoston-rendi kolostorba

■ **1507**
Luthert pappá szentelik. 1511-ig az erfurti és wittenbergi egyetemen teológiát tanul, és egyidejűleg egyetemi előadói megbízást is vállal.

■ **1512**
teológiai doktora lett Wittenbergben. Az Ágoston-rendi konvencióban rendházfőnök Wittenbergben; 1515-ben Meissen és Turingia tartományi helynöke

■ **1517**
a Domonkos-rendi Johannes Tetzel Wittenberg környékén a hívek között a búcsúcédulákat népszerűsíti

■ **1517. október 31.**
Luther 95 tételével a búcsúcédulák kereskedelme ellen fordul. A Vatikán önmérsékletre szólítja fel a teológust

■ **1518**
a kúria pert indít Luther ellen, és Rómába hívja. Bölcs Frigyes szász választófejedelem közbenjárására nem a Vatikánban, hanem Augsburgban hallgatja ki Thomas Cajetan pápai legátus. Luther megtagadja tézisei visszavonását, és elmenekül Augsburgból

■ **1519. január 12.**
meghal Miksa császár. Fél évvel később unokáját, V. Károlyt német-római császárrá választják. A császár Luther és az egyház kibékítésére törekszik

■ **1520**
Luther nyilvánosságra hozza alapvető reformációs írásait (*A német nemzet keresztyén nemességéhez a keresztyén-ség állapotának megjavítása ügyében; Az egyház babiloni fogságáról; A keresztyén ember szabadságáról*)

■ **1520. június 15.**
X. Leó pápa kiközösítéssel fenyegeti Luthert

■ **1521. január 3.**
Luthert egyházi átokkal sújtják

■ **1521. április 17–18.**
a wormsi Reichstagban a császár kihallgatja Luthert, aki megtagadja tanai visszavonását

■ **1521. május 4.**
Bölcs Frigyes szász választófejedelem Junker Jörg (György lovag) néven 1522 márciusáig rejtegeti Luthert az Eisenach melletti Wartburg várában. Ezt az időt Luther az *Újtestamentum* németre fordításával tölti

■ **1521. május 8.**
a wormsi rendeletben Luthert és híveit kiközösítik, írásait és azok terjesztését betiltják

■ **1521 után**
a reformáció tanai elterjedtek s a választófejedelmek és városi tanácsnokok növekvő mértékben támaszkodnak rájuk saját érdekeik érvényesítéséért

■ **1523**
Luther megjelenteti írását *A világi felsőségről* címmel. Ebben megfogalmazza a két birodalom tanát, vagyis azt, hogy meddig terjed a világi hatalom, és hol kezdődik az evangéliumé

■ **1524–1525**
a parasztháborúban a felkelők többek között Luthernek a keresztény ember szabadságáról szóló írására hivatkoznak. Luther végül *A parasztok rabló és gyilkos hordái* ellen című írásában felszólítja a választófejedelmeket, hogy minden eszközzel harcoljanak a parasztok ellen, mert azok zavarják a világi rendet

■ **1525. június 13.**
Luther feleségül veszi Katharina von Borát, egy egykori apácát, s mindketten szakítanak szüzességi fogadal-mukkal

■ **1527**
Marburgban megalakítják az első protestáns egyetemet

■ **1528**
A berni vita után Bernben és rövidesen a kantonok államszövetségének más részeiben is elterjed Ulrich Zwingli reformációja

■ **1531. február 27.**
a protestáns választófejedelmek a schmalkaldeni védelmi szövetségben egyesülnek

■ **1533**
az angol egyház elszakad Rómától. Az új anglikán egyház feje a király, VIII. Henrik lesz

■ **1541 után**
Genf Kálvin révén a protestantizmus legfontosabb nemzetközi központja lesz

■ **1546. február 18.**
Eislebenben elhunyt Luther Márton

■ **1546. július–1547. április**
a schmalkaldeni háborúban a császári oldal legyőzi a protestánsokat

■ **1548**
az augsburgi átmeneti állapot – V. Károly császár birodalmi törvénye a protestánsok ismételt betagolásáról a katolikus egyházba, amit a katolikusok és protestánsok egyaránt elutasítanak

■ **1555**
az augsburgi vallási béke: cuius regio, eius religio